

Demokrasi ya da yönetim

HASAN BÜLENT KAHRAMAN

Türkiye'de son günlerde yaşanan tartışmaların iki açıdan ele alınması gerekir. Bunların ilki, parlamentonun demokrasiler içindeki konumudur. Öteki de yönetimle demokrasi arasındaki çelişkidir.

Demokrasilerde parlamentonun asal kurum olduğu doğrudur. Bununla birlikte parlamentonun durumu da son zamanlarda gelişen yeni demokrasi ve siyaset tartışmalarından payına düşeni almıştır. Çünkü, bir toplumda parlamento meşru haklarının ötesinde manevi bir dokunulmazlık gücü de kazanırsa o sistem demokrasi olmaktan çıkar. Öyle bir sistemde yasama her şeyi dışlayarak kendisine ait bir güç edinecektir. Oysa çoğulcu demokrasi bu hakkın yargı ve parlamento dışı sivil siyaseti dinamikleriyle denetlenmesidir. Bu anlamda parlamento her şeyden 'masun' ve her şeyin dışında olamaz. Eleştirilmesi doğaldır, gereklidir.

Bununla birlikte Türkiye'deki durum böyle bir

açılımı değil, daha farklı niyet ve yönelimleri içermektedir. Bu, demokrasinin yönetimle değiştirilmesi çabasıdır.

12 Eylül, Türkiye'de kendi içine kapalılık ve toplumdaki kopukluk anlamında dokunulmazlığa sahip bir parlamento yaratmak istemiştir. Bu, apolitik bir toplum oluşturma sürecinin ilk aşamasıdır. Çünkü, o tür toplumlarda, toplumun ve siyasal aktör ve ajanların siyaset üretimine katılması olanaksızdır. Siyaset yukarıda kendi başına buyrukluğu ile üretilir. Bu da siyaset değildir. Yönetimdir. Siyasetlessiz bir demokrasidir. Çünkü, siyasetin dokunulmazlığa sahip olduğu toplumlarda da demokratik yapıdan söz açılabilir: Demokrasinin şekil şartları sağlanmış, parlamento seçimle oluşturulmuştur. Ama bu da demokrasiyi asal nitelikleriyle ayağa kaldırmaya yetmez. Nedeni, demokratik denilen yapının hukuksal ama meşruiyet açısından tartışmalı olmasıdır.

Türkiye'de son zamanlarda irdelenen işte budur. Yargıtay Başkanı için meşruiyet yanına dikkatleri çekmiştir. Başsavcı ise o süreci hazırlayan mekanizmayı savunmakta ve hukukiliği yeterli sayarak meşruiyeti tartışmalı bir yönetimi önermektedir.

Dolayısıyla Başsavcı'nın önerisi demokrasiyle ilgili değildir. Özel bir yönetim anlayışıyla ilgilidir. Fakat, Başsavcı, daha da tehlikeli bir şey yapmaktadır. Toplumda yaygın bir kanının sözcülüğünü üstlenmektedir ki, o da parlamentoyu küçümseyen bir anlayıştır. O zaman sorun nitelik değiştirmektedir.

Bu anlayış başlangıçta, eleştirenin, seçkinlerden yana tavır alması gibi görülebilir. Fakat aslında kitleden yana çıkmaktadır. Bu yanıyla da parlamanter sistemin eleştirisi hem 'halk yönetimi'nin eleştirisi, hem de kitlenin yüceltilmesidir. Kitle halk değildir. Kaba güçtür. Totaliter yönetimdir. Hemen bütün otoriter rejimler, kitleden aldıkları destekle işbaşına gelmişlerdir. O rejimlerin asıl çelişkisi de budur. Hem kitleden yana olmak, hem de seçkinler olmak. Bu çelişki, görüntüde 'demokrasi', fakat uygulamada 'yönetim' modeliyle çözülmüştür. Başsavcı'nın önerisi de bu kanavaya oturmaktadır. Başsavcı parlamento eleştirisiyle sokaktaki adamın sözcülüğünü yapmakta, fakat sınırlarını kendisinin oluşturduğu bir yönetim modeli önermektedir.

Bakalım bu çok denenmiş model Türkiye'yi daha ne kadar taşıyacaktır?